

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 szombat napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, nov. 2.

Hus és eszme.

Sajátságos dolog, hogy míg a politikában minél többet igyekezünk elleplezni, addig a művészetben minél leleplezettebb állapotokat kívánunk. De hát úgy van az, hogy minél politikusabb a hitünk, annál meztelenebb az erkölcsünk.

Hanem azért, ha azt hirdetik, hogy a szó csak arra való, hogy a gondolatot elleplezze, ez nem igazság s ha azt mondják, hogy a véső, ecset és toll arra való, hogy minden leplet lehuzzon, hát ez is hazugság.

Az aztán mindegy, hogy az egyiket Richelieu mondja, a másikat Paur és társai. Az igazság nincs személyhez tapadva s igaz a személy ellenére is.

Hanem hát valahol közbül van az igazság. Abban, hogy nem kell mindent kikotyogni, a mit tud az ember, s ha nagyot akar alkotni a művész, ne legyen akadály ecsetje előtt, ha ettől függ a siker sem a ruha, sem a lepel.

Az eszméért megbocsátjuk a test meztelenségét, de eszme helyett nem elég-szünk meg meztelenséggel. Ha pedig maga a meztelenség a mű célja s nem nemesítő eszmét, de szenvedélyt akar felidézni, akkor az a mű oda való, hol a nemesebb izlés végződik, de nem oda, a hol kezdődik, vagyis inkább megteremteni akarják.

Még egyet.

Egy művészekből álló zsüri csak azt

nézi, milyen a mű technikája. Ha ez művészi, akkor elfogadja a tárlat számára, de ha a társadalomból alakuló zsüri a magyar művészet megszerettetése céljából saját anyagi rizikójával s eltöltött sok idejével nem törődve rendez tárlatot, hát akkor neki igenis joga van azt elfogadni, vagy visszautasítani, a mi az ő helyi ismerete folytán a kitűzött célt, a magyar művészet megszerettetésének célját akadályozná, vagy lerontaná.

Különbön azon képet bár egekig magasztalják, bizony meg nem vették Budapesten sem, hanem marad atelier falvirágnak, pedig a fővárosban rengeteg a fürdők és mulatók száma, a hová az e fajta művészi visszaélés való s hová egyedül való.

Akadát pártfogója annak a mi »toloncz«-unknak. Kinek ne akadna; nos, nem kívánom neki, hogy valaha, ha családos ember lesz, bakfis leányát ebben a képben gyönyörködve lepje meg egyszer. Bizony mondom, elvenné tőle, tán meg is büntetné érte s valószínűleg később volna már a büntetés.

Higgyék el kérem, hogy az ilyen kérdés nem a művészet, hanem az egyéni gusz-tus kérdése. Sokaknak úgy jó a sajt, ha mozog benne a kukac. Gyomra rajta, de elhiszik nekem, hogy ha sajtkereskedő propagandát akarna csinálni termékei számára, bizony nem ilyen illatos és életdús terméken kezdené a bemutatást.

Elvonul előttem a mi nagyunk, legnagyobbunk, Munkácsink alkotása. Ezek között is a legnagyobb, az utólréhetlen Krisztus Pilátus előtt.

Mi látszik ott az emberekből? pár kéz, pár arc, még az is félig turbánnal fedve s kérdem: ez-e az örökszép, hol a színhatást, csoportosítást, mindent ural, sőt elnyom az eszme, vagy pedig a pemzivel fotografizott nuditás. Ki törődik azzal, hogy Pilátusnak el van rajzolva a vála, vagy a legszenvedélyesebb gesztusu zsidónak túlhoszuak az ujjai?

Eh! kimondom, a mi a szivemet nyomja. Magyar festőinknek tessék a magyarság lelkét megfogni és a magyarok Istenéhez emelni. Ez az ő hivatásuk.

E pontnál meglelnek minket s e pontnál meglátjuk és anyagi erőnk megfeszítésével is buzdítani fogjuk őket.

Magyar mitológia hol vagy! Ipolyi püspök kevés adatot gyűjtött ahoz, hogy laikus megértse, de eleget ahoz, hogy művész megmagyarozza. Magyar történelem, magyar népelet, magyar költészet, ez a magyar művészet virágos kertje.

Ide tessék nyulni ecsettel és vésővel. Így lesz a kulturmissió mellett hazafias missió is, mely erősebben hatna akár a színház, akár irodalomnál is poliglott hazánkban s ha Verescsagin hódolatra kénytetett egy világot az orosz katona előtt, a mi művészeink is tiszteletet tudnának kelteni irántunk itthon, mi többet érne, mint egy idegen világ bámulata.

Az igazság e nuditását tessék szívesen venni. Ha ecsettel szabad, hát tollal is.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Első szerelmes költőnk.

— Balassa Bálint. —

Vörösmarty ünneplése újra a régi magyar szépirodalom felé tereli az érdeklődést. Kezdünk megemlékezni Vörösmarty Mihályról, az újabb magyar irodalom atyjáról, szobrára nagyszabású gyűjtés indul s eszünkbe jut, hogy irodalmunk mai nagy fejlettségét voltaképpen a nagy elődöknek köszönhetjük.

Méltó tehát néha ezekről a nagyokról is megemlékeznünk, nehogy óriásoknak képzeljük magunkat, a kik igazában csak nagy emberek vállain állva emelkedtünk föl.

Eme nagy elődök közt a XVI. században kiváló helyet foglal el az első magyar szerelmi dalnok: Balassa Bálint, kinek verseiből épen alkalomszerűen adott ki egy kisebb gyűjteményt a Magyar Könyvtár.

Kora kalandos jellegének megtestesülése ő. Ama véres század gyermeke, melyben a protestantizmus és a mohamedanizmus egyforma veszélyekkel fenyegették Európa békéjét, a mikor két téren lehetett legjobban kitűnni: a harcban serény vitézségben és a hitbuzgóságban. Ezért becsülte százada Balassában csak a hőst és a vallásos költőt; a szerelmes lírikust a XIX. század fedezte fel és szerette meg benne.

Született 1551-ben a Habsburgokhoz hű családból s első tette, a melylyel magára vonta a közfigyelmet, a német császári koronázáson bemutatott magyaros táncza volt. Hanem azon-tul többet nem tánczolt német szóra. Hű volt a Habsburgokhoz, de nemzete igazát sem feledte soha s inkább szenvedett száműzetést, semhogy igazságtalanságot eltűrjön.

Ilyen kalandos élet mellett került elébe a temesvári hős, Losonczy István leánya, Anna, Ungnad Kristóf egri kapitány felesége. A daliás főúr, ki után Magyarország nemes kisaszszonyai bolondultak, egy asszonyba lett szerelmes, egy asszonyba, a ki viszont őt soha nem szerette. Költő embernek kétszeresen fáj a visszautasítás s Balassa, ki addig jobbára csak egyházi énekeket irt, most egyszerre a leglángolóbb sorokban ad kifejezést heves szerelmének. Anna neve kíséri végig egész életén. Rá gondol csaknem minden versében: ő előle menekül Erdélybe, Lengyelországba s ismét csak ő vonzza vissza Magyarországra. Nem tud tőle menekülni sehogy sem.

Ekkor kétségbeesett lépésre határozza el magát: nőül veszi unokatestvérét, Dobó Krisztinát.

Nem értette meg a nő férjét? Vagy a férj nem tudta előbbi ideálját feledni? Ki mondhatná meg azt ma? Elég az, hogy házassága után Balassa még izgatottabb lett. Összeveszett rokonaival, hatalmaskodási perbe keveredett, testvérei ellen pert kezdett, veszélyes be-

tegségen gázolt át, míg végre rájött szerencsétlenségét kuforrására: arra, hogy házassága alapját számítás, nem pedig szerelem képezte. Megindította hát a válópert s miután neje egyuttal unokatestvére is volt, az elválás a protestáns szabályok szerint könnyen ment.

Ezzel neje egész atyafiságát maga ellen zúdította. Hírét költötték, hogy Törökországba szökött és kis fiát is török módra kereszteltette. Mindeme kalamitások elől úgy vélt oltalmat találni, ha a katolikus egyház kebelére menekül.

A remélt nyugalomból azonban nem lett semmi. Ungnad Kristóf meghalt. Anna özvegyen s épp oly szabadon maradt, mint Bálint maga. A költő megújította a régi szerelmi ostromot — a régi sikertelenséggel. Annának eleinte hízelt az országos hírvő főúr hódolata, de szerelmet nem érzett iránta s rövid idő alatt férjhez ment Forgách Zsigmondhoz.

Balassát e csapás végleg elkészerítette. Kibujdosott Lengyelországba s négy esztendőig kóborolt a világban. Csak akkor tért haza, mikor a nagy török készülődések híre megbodbantotta benne a honfi szívet. Hazasiét s 1594-ben Esztergom ostrománál hősi halált hal.

Egész életét végig kíséri költésze, szerencsétlen szerelmének örökbecsű emléke. S csodálatos, hogy e kincseket csak legújabb fedezte fel Szilády Áron az u. n. Radvánszky-kodexben, gondos kézírással. Akkor u. i. még szigorúan tiltva volt a szerelmes versek, u. n.

A házi törvények.

Említettük már, hogy *Szell* Kálmán a képviselőház legutóbbi gyűlésén felolvasta a házi törvényeknek a házasságkötésre vonatkozó részét egész terjedelmében. Alkalmunk van a házi törvények ezen részét szóról-szóra közölni; látható belőle, hogy a ki nagyon kíváncsi volt rá, az nagyon csalatkozik. A házi törvények e részében semmi sincs, a mit már úgy sem tudna a közönség. Az említett passzus így szól:

»A legfelsőbb uralkodóház áll: a császárból, mint annak fejből: ennek nejből; az uralkodó elődjének esetleg életben levő özvegyéből, a főherceg urakból és a főhercegeasszonyokból, a kik egyenrangú és a mindenkor legmagasabb családfele által jóváhagyott házasságból férfiágon leszármaznak. A mindenkor családfele beleegyezése nélküli császári házunk egy hercegeinek és hercegnőjének sem szabad házasságra lépni. Ez a beleegyezés a házassági szerződés ratifikálása vagy egyéb formális nyilatkozat útján adatik meg. Az ezen jóváhagyás nélkül kötött házassági szerződés semmisnek tekintendő és az összes ebből származó gyermekeknek nem szolgáltathat alapot sem az örökösödésre sem az évdijra, özvegyi részre, kiházasításra, vagy házunk tagjainak állására, címére és címerére irányuló jogokra, sem pedig a házassági egybekelés egyéb jogkövetkezményeire irányuló jogokra. Azokban az esetekben, a midőn egy házasság érvényes vagy érvénytelen volta fölött a felsőges uralkodóházban vita támadna, a döntés a családfelenek van főtartva. A balkézre kötött, u. n. morganatikus házasságok császári házunkban szintén csak a mindenkor családfele beleegyezésével köthetők érvényesen.

Magyar polgári törvénykönyv.

Magán jogunk kodifikációjának első tervezete szombaton kerül ki a sajtó alól. Az a munka, a melyet néhány év óta jogtudósaink oly serényen végeztek, törvényjavaslat formájában, szakaszokra osztva a hét végén meg fog jelenni és hétfőn már kapható lesz minden könyvkereskedésben. Plósz Sándor igazságügyi miniszter úgy intézkedett, hogy két

korona legyen az ára s így mindenki megszerezhesse, elolvashassa és láthassa, hogy mi módon akarják magán jogunkat szabályozni! Hozzászólhasson tudós, szakbeli ember és laikus, mert mindnyájunk érdekéről van szó. Ebben a mértékben még nem került törvény tervezete a nagy közönség kezébe.

A törvénykönyv bevezetése elmondja a kodifikáció történetét és azokat a szempontokat, a melyek a tervezet elkészítésében a bizottságot vezették. Az első rész a személyi jog. Ebben a részben minden új, kivéve a holtta nyilvánítás és a nagykorúsítás intézményét. De ez a most ismert jogintézmény is modern, korszerű alapon van újból szabályozva. Teljesen önálló alkotás ebben a részben az egyesületek és alapítványok magánjogi személyiségének meghatározása és e jogi személyiségek szerepköre a magánjog terén. Hasonlóképpen egészen új a személyiség jogvédelme. A becsülethez, a névhez, az arcképhez, levélhez stb. való minden magánjogi vonatkozása tüzetesen meg van határozva. Jogsérelem esetén nem csak vagyoni, hanem eszmei érték szerint is, tehát teljes elégtételt, kártérítést biztosít az új polgári törvénykönyv. A második rész a családi jog. Ebben legtöztetesebben van szabályozva a házassági vagyoni jog. A régi magyar jogban ismert házassági vagyoni jogi intézményeket lehetőleg fenntartották. Ujjonnan van szabályozva a szülők és gyermekek közötti jogviszony, a gyámság és gondnokság. A harmadik rész a dologi jog foglalatja, a melyek a mostani kor igényeihez mértén vannak szabályozva. Egészen új intézmény az ugynevezett építményi jog, mely egészen modern alapokon van kidolgozva. A negyedik rész a kötelmi jog, melynek legtömegesebb része úgy van kidolgozva, hogy majd a kereskedelmi törvény revíziója alkalmával támpontul szolgáljon. Az ötödik rész az örökösödési jog. Alapja a törvényes örökösödés. Ezzel szemben a végrendeleti örökösödés. Az új kodex az ági örökösödést bizonyos fokig korlátozta. A törvényes örökösödés a szépszülőkig tart. Ezután már a kincstár örököl.

Régészeti és történelmi múzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Scepanowski halála.

Lembergől táviratozzák, hogy *Scepanowski* Szaniszló, volt reichsrathi képviselő Nauheim fürdőhelyén ma szívizélhűdés következtében meghalt. Scepanowski egy időben elnöke, majd előadója volt a reichsrath pénzügyi bizottságának, nagy szerepet játszott a közéletben s ő alapította meg annak idején Lembergben a Slovpolski című lapot.

Közigazgatási ülés.

— A városnál. —

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését, a városháza nagytermében.

Az ülésen *Beöthy* László dr., főispán elnöklése mellett következők voltak jelen:

Bulyovszky József dr., Baróthy Akos dr., Grósz Albert dr., Berkovits Ferencz dr., Frankó Endre, Papp Miklós, Pop Aurél, Sipos Orbán, Tóth Márton, Vári Szabó Béla, Grám Szilveszter, Lukács Ödön jegyző.

A polgármester jelentése.

Az ülés megnyitása után felolvasták a polgármester jelentését a város múlt havi állapotáról.

A város egészségügye.

A város közegészségügyi állapota az elmúlt hónapban népmozgalmi tekintetben jónak mondható, de a hevenyfertőző betegségek száma nagyobb volt, mint az elmúlt hónapban. Októberben születet 126 gyermek, meghalt összesen 85 egyén.

A heveny-fertőző betegségek közül 46 *kanyaró* betegedés volt, különösen a Réten levő Szt. Vincze-intézet növendékei közt; elhalálozás 4 esetben történt. Előfordult még vörheny 13 esetben, (meghalt 1), roncsoló toroklob 6 esetben, (meghalt 3) és a hasi hagymáz 20 esetben (meghalt 3).

A tiszti orvosok 405 szegény beteget gyógykezelték az országos betegápolási alap terhére.

A helybeli *Fehér Kereszt* egyesület által gondozott gyermekek száma 112. Egészségi állapotuk jó.

»virágénekek« közzététele. E költeményekből közöljük a XVI. század Petőfi-jének emlékeztetül a következő gyöngyöket:

1.

Ez világ sem köll már nékem
Nálad nélkül szép szerelmem,
Ki állasz most én mellettem
Egízsíggel, édes lelkem!

Én bús szívem vidámsága,
Lelkem édes kívánsága,
Te vagy minden boldogsága,
Véled Isten áldomása.

Szerelmedben meggyült szívem,
Csak tizedet óhajt lelkem;
Én szívem, lelkem, szerelmem,
Idvezlígy én fejedelmem.

Júliámra hogy találík
Örömben így köszönik,
Térdet fejet néki hajtik,
Kin ő csak elmosolodik.

2.

Kegyes vidám szemű, piros rózsa színű én édes
fejér hölgyem,
Kin hü szerelemmel s teljes reménységgel nyugszik
tüzesült lelkem,
Nemde nem siralmas kár-e énnekem az, hogy el-
feledtél engem?

Kerített városok, kertek, mezők, szép tók nálad
nélkül mind tömlőz,
Mint sólyom kis fuat, bús lelkem magadat szerel-
mében úgy üldöz.
Jussak már eszedben, láss meg keservemben, ma-
gad jüjj, mást ne küldözz.

Hangos fülemüle gyönyörű szép kertbe' zöld ágak
között csattog.
Én is szegény rabod, új verset kiáltok hozzád, hogy
lelkem buzog.
Mit vétettem kérlek? hogy nem szánsz engemet,
kinek szive háborog?

3.

Vitézek mi lehet
E széles föld felett
Szebb dolog a végeknél?
Holott kikeletkor
A sok szép madár szól,
Kivel ember ugyan él:
Mező jó illatot,
Az ég szép harmatot
Ád, ki kedves mindennél.

Ellenség hírére
Vitézeknek szive
Gyakorta ott felbuzdúl;
Sőt azon kívül is
Csak jó kedvűből is,
Vitéz próbára indul;
Holott sebesedik,

Ől, fog, vitézkedik,
Homlokán vér lecsordúl.

Az jó hirért névért,
A szép tisztességért,
Ők mindent hátrahagynak;
Emberségtől példát,
Vitézségről formát
Mindeneknek ők adnak,
Midőn mint jó sólymok,
Mezőn széllyel járnak,
Vagdalkoznak, futtatnak.

A nagy széles mező
S a szép liget-erdő
Sétáló palotájok;
Az útnak lese
Tanuló oskolájok;
Csatán való éhség,
Szomjúság s nagy hévség
Fáradtság, — multságok.

Óh végbélieknek,
Ifju vitézeknek
Dicséretes serege!
Kiknek e világon
Szerte szerént vagyón
Mindeneknél jó neve:
Mit sok fát gyümölcsesel,
Sok jó szerencsékkel
Áldgyon Isten mezőkbe!

A város közbiztonsága.

A város közbiztonsági állapota az elmúlt hónapban teljesen kielégítő volt, nagyobb bűn eset nem fordult elő. Lopás 33, súlyos testi sértés 5, könnyű testi sértés 8, csalás 8, sikasztás 4, párbaj 2 esetben jelentetett be. Előfordult azonkívül három tüzeset és egy öngyilkossági.

Az adózás októberben.

Az adózás kielégítő, amennyiben 398 kor 13 fillérrel több folyt be közadók czimén, mint az elmúlt év hasonló időszakában. És pedig befolyt:

Kincstári adóban . . .	38370 kor. 39 fillér.
Kamataiban . . .	626 kor. 46 fillér.
Betegápolási pótdobban . . .	1262 kor. 52 fillér.
Kamatban . . .	4 kor. 38 fillér.
Hadmentességi díjakban . . .	472 kor. 48 fillér.
Bélyeg- és jogilletékben . . .	6020 kor. 40 fillér.
Kamatban . . .	520 kor. 69 fillér.
Iparkamarai illetékben . . .	2706 kor. 08 fillér.
Tőzsde adóban . . .	309 kor. 21 fillér.
Házaló adóban . . .	108 kor. — fillér.
Fegyver adóban . . .	4 kor. — fillér.

Katonák elszállásolása.

A jelentés további folyamán bejelenti a polgármester a megtartott katonai utóállítások eredményét. Bejelentette továbbá, hogy október hónapban bevonult 900 póttartalékos, a kiket a régi járványkórházban, a Füzes-kaszárnyában és a volt tüzérlaktanyában szállásoltak el.

Uj iparendedélyek.

A rendőrkapitányi hivatal, mint iparhatóság októberben összesen 17 iparjogositványt adott ki. Megszűnt 4 iparüzlet.

A polgármester jelentését elfogadták. Egerszemin tudomásul vették *Baróthy* Akos dr. főorvos kijelentését, miszerint egyik nagyváradi újság ama hire, hogy a honvéd hadapródiskolában járványszerűleg föllépett volna a vörheny, teljesen alaptalan.

Folyó ügyek.

Ezután a folyó ügyek tárgyalását kezdte el a bizottság.

Hamisított tej.

A rendőrség nemrégiben elkobozott *Lőrincz* Mártonné tejárusnőtől két kanna hamisított

tejet. A rendőrség, miután az orvosok a tej hamisított voltát konstatálták; arra való tekintettel, hogy *Lőrinczné* már hasonló kihágásért büntetve volt 5 napi elzárásra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen *Lőrinczné* a közigazgatási bizottsághoz felebbezett. A tanács azt javasolta, hogy hagyják helyben a rendőrség ítéletét. *Beöthy* László dr. tulszigorunak tartotta büntetést s hasonlóképen vélekedett *Berkovits* Ferencz dr. is, a ki azt indítványozta, hogy a büntetést állapítsák meg 400 koronában s az elsőfoku ítéletnek az elzárásra vonatkozó részét oldják föl.

A bizottság többsége eképpen határozott.

Hollós Mátyás végrendelete.

Ilyen czimmal ír a *Wiener Tagblatt* a bosnyák vasutak nagy port vert ügyében. Minden esetre nagyon érdekes kis czikk ez, ha meggondolja az ember, hogy a *Wiener Tagblatt* az osztrák haladópart lapja s hogy ez lap ír Magyarország érdekei mellett.

Eddig még nem volt Ausztriában senki, a ki a mi igazságos ügyünkben szót emelt volna. Végveszélynek, a szláv áradat fenyegető terjeszkedésének kellett bekövetkeznie, hogy végre az ausztriai németek legőszintébb barátjukat Magyarországon keressék és Magyarországra igyekezzenek támaszkodni. Azt hisszük, ennek a veszélyes támadásnak lehet betudni a *Wiener Tagblatt* fölötté igazságos cikkét is.

A történetben egy legenda járja, politikának nagyon is romantikus, mesének nagyon is politikai. Nagy Péter czár végrendeletéről szól, melyben a nagy czár állítólag késő utódainak kijelölte kötelező politikai utjakat, mely Sztambulon és a török birodalom romjain át a Balkánra és Kis-Ázsiába vezet. Historikusok tagadják ennek a végrendeletnek létezését. Hiu vitakozás! Nincs az a testamentum aktába foglalva, de él azokban az eszmékben, melyeket Nagy Péter czár adott vezérlő fonalként az orosz birodalomnak, melyeket statuált intézményeiben és hódításaiban, végezve olyan roppant munkát, hogy évszázadokra való tradíciót hagyott az orosz politikának.

A Nagy Péter czár e végrendeletére való találó alluzióval egy bécsi újság a bosnyák vasutak kérdésének kapcsán *Hollós Mátyás* végrendeletéről ír érdekes és mindenképen figyelemre méltó vezércikket.

Miben áll a *Hollós Mátyás* végrendelete? Abban, — válaszolja a bécsi újság — hogy Magyarországnak nem csak történelmi joga, hanem történelmi küldetése is, hogy Boszniában és Hercegovinában domináljon. Ezt a politikát inaugurálta *Mátyás király*, ezt folytatták a magyarok rövid megszakításokkal azóta mindig, ezt folytatják most is. Segíti ebben őket a földrajz és a történelem, mely Boszniát Magyarország érdekszférájába, mintegy melléktartományul sorozta s mely a monarchia átalakulásában Magyarországot jelöli ki nyilvánvaló kristályosodó pontul.

Irányul pedig ez a *Mátyás király* végrendelete a délszláv federáció ellen, mely kísértett régebben is, de most mint Nagy-Horvátország fokozott erővel készül föllépni.

Ausztriát sikerült a nyugati szlávoknak megbontani. Törekvésüknek, hogy a szláv birodalmat megalapítsák, csak az erős Magyarország állja útját. Ezért törnek a radikálisok és a szlávok Magyarország ellen s ezen a ponton kezd hatni *Hollós Mátyás* végrendelete, politikai tradíciója. *Mátyás király* az utolsó bosnyák király lefejezése után és II. Mahmud, a hatalmas szultán idejében is megtartotta Magyarországnak Boszniát s azt vallotta, hogy e tartomány kulcsát Magyarországának sohasem szabad kezéből kiadni.

Ha tehát a bosnyák vasutak kérdésében a magyar kormány nem enged Ausztriának, akkor csak *Hollós Mátyás* tradícióját követi. És ha a bosnyák vasutak kérdésében Magyarország győz, akkor ez világra szóló jele annak, hogy a korona a magyar tradíció alapján állott s hogy a monarchia döntő körei egyre erősödő meggyőződéssel Magyarországot keresik támaszul s azt tekintik a dinasztia legerősebb védőbástyájául. Vagyis ez szakítás az a szláv politikával, mely Ausztriát válságba sodorta és a mely a nagyhorvát eszme segítségével most Magyarországot szeretné megrentani.

Ezután a bécsi újság felveti azt a kérdést, vajjon a spalato-bugojnoi vasutvonal

4.

Adj már csendességet,
Lelki békességet,
Mennybéli úr!
Bújdósó elmémet.
Óvd bűtől szívemet,
Kit sok kin fúr.

Sok ideje immár,
Hogy lelkem szomjan vár,
Mentségére;
Na hagyd, őrizd, ébreszd,
Haragod ne gerjeszd,
Vesztségére.

Nem kicsiny munkával,
Fiad halálával
Váltottál meg:
Kinek érdeméért
Most is szükségemet
Teljesítsd meg.

Irgalmad nagysága,
Nem vétkem rütsága,
Feljebb való:
Irgalmad végtelen;
De bűnöm éktelen,
S romlást valló.

Nyisd fel hát karodnak,
Szentséges markodnak,
Áldott zárját:
Add meg életemnek,
Nyomorult fejemnek
Letört szárnyát.

5.

Boldogtalan vagyok,
Mert kinaim nagyok,
Béborult ifjuságom.
A szokatlan dolgot
És a nehéz jármot
Már megszokni nem tudom,
Régi idém elmúlt,
Most másképen fordult —
Szomorú az én sorsom.

Őszi harmat után,
Végre mikor aztán
Fujdogál a hideg szél,
Nem sok idő mulván
Sárgul, hulldogálván
Fáról a gyöngye levél.
Zöld erdő harmatját,
Piros eszím nyomát
Hóval lepi bé a tél.

Én szemeim sirván,
Könnyeim csordulván,
Néznek csak keservesen;
Bús szívem zokogván,
Csaknem meghasadván,
Bánkódik nagy erősen;
Ki miatt naponkint
Látok szomorú kint,
Szenvedek én testemben.

Talán elmentemmel,
Búcsuvételemmel
Ha útamat követem:
Gonosz irigyimnek,
Kik most reám törnek,
Nyelvök elkerülhetem!
Ha nem látnak, talám
Nem szólhatnak reám, —
Igy kedvük bétölthetem.

Immár sólymocsádat,
Kedves madárkádát,
Kit karodon hordottál,
Szkófiummal varrott
Lábzsínóron tartottál —
Bocsásd el békével
Szegényt, hadd menjen el,
Reá ne haragudjál!

tényleg általános osztrák érdek-e? Lesz-e igazi haszna Ausztriának, ha Dalmácia és Bosznia szoros összeköttetésbe jut?

Mind a két kérdésre tagadó választ ad s az osztrák sajtóban egészen új szempontból foglal állást a kérdésben. Sőt tovább megy s kijelenti, hogy a bugojno-spalatói vasut egyenesen ellenére van az osztrák érdekeknek, mert burkolt formában a nagyhorvát tendenciát szolgálja, közelebb hozza Boszniához Dalmáciát, mely a délszláv agitációnak valóságos tüzhelye lett.

A kérdés alig érdemli meg, hogy az osztrák pártok érte kiálljanak, sőt valósággal, — akármilyen képtelenül is hangzik — azt kell kívánni, hogy a bosnyák vasutak dolgában a magyarok győzzenek.

A Szent Imre-egyesület ügye.

— Az igazgató döntése. —

Kár volt olyan korán megírni egyes lapoknak, hogy *Bozóky* Alajos dr. a jogakadémia igazgatója megsemmisítette a jogászok ismeretes határozatát, melyben a Szent Imre-egyesületbe képviselőt küldött ki.

Említettük, hogy már a közgyűlésen akadtak, a kik a Szent Imre-egyesület meghívásába politikai és vallási szempontokat akartak belemagyarázni s ezért szavaztak *Krüger* Aladár indítványa ellen. Mikor pedig az indítványt óriási többséggel elfogadták, megfélebeztek ketten is: Mint hallottuk, Medvigy Gábor és Altnöder Béla.

Már annak idején megjegyeztük, hogy az igazgató *nem fogja* a határozatot feloldani, mert arra *nincs ok*, mert nem azok politizálnak, a kik egy testvéregyesület meghívásának engednek, hanem azok, a kik udvariassági tényben keresnek politikát. S ezért örömmel és elismeréssel vesszük tudomásul az igazgatónak a felebbezésre hozott végzését, melyet alább egész terjedelmében közlünk. Éles logika, bölcs belátás és a legszigorubb igazságszeretet sugallta annak minden sorát; s óhajtanók, bár értené meg az akadémia ifjúságának kisebbsége is *Bozóky* Alajos dr. megszívlelésre méltó szavait: *ne vigyen oda politikát, a hol nincs.*

A végzést tegnap este hat órakor közölte az igazgató az ifjúsággal; szóról-szóra a következően hangzik:

„Jelen felebbezés sem alaki szempontból, sem az ügy érdemére nézve *tekintetbe nem vehető* s ehhez képest az ön által *kifogásolt közgyűlési végzés sem meg nem másítható, sem meg nem semmisíthető.* U. i. a felebbezés elejétől végig a tények hibás felfogásából eredt, csupa ferde állításokat tartalmaz.

Az önképzőkör elnökéhez, mint olyanhoz érkezett távirat, avagy meghívás nem az elnököt, hanem az általa kifelé is képviselt önképzőkört illeti. De sőt akkor vétett volna az elnök, elnöki tiszte ellen, ha a *Szent Imre* önképző-egyesület sürgönyét az önképzőkörrel nem közölte, elébe nem terjesztette volna.

A budapesti zászlószentelési ünnepélyre való meghívásnak, a közgyűlési tárgysorozatba való fölvetését a felebbezés által idézett alapszabályok 20. §-a sem ellenzi, melynek végső sora világosan mondja: »s egyéb előfordulható fontos ügyek« — nos, felebbező bizonyára elég fontosnak tartotta, különben nem nyújtotta volna be jelen felebbezést.

Az, hogy a sürgöny nem az önképzőkörhöz intéztetett, egyszerűen *alokoskodás*, melynek *tarthatatlanságáról* bizonyára a felebbező maga is meg van győződve. Ha tehát az előterjesztés nem volt hibás, az ugyan a kérdésben levő szabályszerű határozathozatal sem az, egyelőre csak az alaki szempontból tekintve.

De nemcsak formailag nem kifogásolható a hozott határozat, hanem tartalmilag és lényegileg sem.

Mert miről van szó? Egy *megegerősített alapszabályok* alapján működő fővárosi egyetemi ifjakkól álló önképző-egyesület, barátságosan meghívja a nagyvárad kir. kath. jogakadémia önképzőkörét, zászló szentelési ünnepélyére. *Művelt emberek között el sem képzelhető*, hogy ily megbízásra, másképp mint a meghívás *elfogadásával* lehessen felelni. Ha az igazgató az ilyen meghívást, vagy ennek elfogadását közlő törvényekbe ütközönek tartja, akkor az alapszabályok 8. §. alapján biztosított felügyeleti jogánál fogva, be sem várja a hozott határozat ellen való felebbezést, hanem azonnal lép közbe.

Azonban egészen figyelmen kívül hagyva a *nyárad kir. kath. jogakadémiának* (ez időszertint még) *kath. jellegét*, a mi pedig a szönyegen forgó kérdésben bizonyára nyomós érvenként volna felhozható, határozni, tiltakozni kell épen a felebbező által hangsúlyozott felekezeti tolerancia nevében, az olyan felfogás ellen, mintha a kath. Szent Imre-egyesület meghívása egyenes inzultálása lenne a más felekezethez tartozóknak.

Hiszen ha ez igaz volna, akkor kath. ember sem jelenhetne meg soha meghívás következtében protestáns avagy izraelita atyáinkfiái ünnepélyein, (p. a nagyvárad kir. kath. jogakadémia tanárai, annak idején testületileg jelentek meg, a helybeli protestáns egyház 100 éves jubileumán, a templomban, s azóta is akárhányszor egy-egy előkelő érdemes prot. ember temetési szertartásán, vagy emléke megünneplésén, akkor egy csapással lehetetlenné válik a társadalmi érintkezés az emberek között és *akkor uralkodnék csak igazán a felekezeti türelmellenség*, melyet nem élesíteni, hanem éppen ellenkezőleg kiküszöbölni kell a társadalomból.

Végül felhasználom ezt az alkalmat arra, hogy felebbezőt s vele együtt az akadémiai ifjúságot arra intem, hogy *ne vigyen oda politikát, ahol nincs és egyáltalán ne is foglalkozzék politikai kérdésekkel, amelyek helyes megítéléséhez, hiányzik nála a mélyebb tudomány és élet tapasztalat, hanem fordítsa minden tehetségét arra, hogy ne kölesönös gáncoskodásban, hanem az igazi műveltségben és hazaszeretében való nemes versengés töltse be egész lelkét.*»

Kelt Nagyváradon, 1900. nov. 2-án.

Dr. Bozóky Alajos,
kir. tan. igazgató.

UJDONSAGOK.

Halottak estéje.

Halottak estéjén a nagyvárad összes temetők fényárban usztak. Kigyultak a kegyelet mécei, megnépesült a közönségtől a halál birodalma.

Már kora délután tódult ki kocsin és gyalog a közönség a temetőkbe s szebbnél szebb koszorukat vittek ki a sírokra.

Különösen diszes volt a kivilágítás az olasz-i nagytemetőben. A nagy pompával diszített sírok között óriási néptömeg tolongott. — Alig volt egy néhány sír, a melyet nem világitottak volna.

A templomokban este 6 órakor isteniszteletek és gyász beszédek voltak. Az újvárosi róm. kath. templomból a hívek körmenetileg vonultak ki a sírkertbe.

A *jogász ifjúság* is kegyeletesen megemlékezett a halottak napjáról. *Szigligeti* emléktáblájánál *Dukesz* István joghallgató mondott beszédet. Innen a Fő-utcán keresztül *Rulikovszky* Kázmér sírjához vonult az ifjúság, s ott *Ormay* Lajos az ifjúsági önképző egyesület elnöke dicsőítette a lengyel származásu magyar vértanu emlékét.

Innen visszatért a menet a Nagy Sándor nagyvárad születésü vértanu tábornok emléktáblájához, ahol *Sebő* Mihály tartott tartalmas szép beszédet.

Innen az olasz-i temetőbe ment az ifjúság, a hol Személyi Kálmán volt tanár sírjánál Baly László, Hoványi Lajos volt igazgató sírjánál Aliquander Ödön, Kudelka József volt tanár sírjánál Damjanovich Miklós, mondottak megható emlékbeszédet. Beszédeket tartottak még a következő elhunyt joghallgatók sírjánál: *Ditz* Miklósnál *Krüger* Jenő, *Jellinek* Istváné, *Illés* István, *Kacziány* Ferenczénél *Szokoly* Tamás, *Nyiry* Lajosénál *Knapp* Lajos és *Pösig* Venczelénél *Harmathy* Károly.

Mindegyik siremléknél a jogakadémia most megalakult énekkarra *Tutsek* Ferencz vezetésével remek szép hazafias s gyászdalokat adott elő.

A *nagyvárad iparos ifjúsági egyesület* tagjai is kegyelettel ünnepelték meg a halottak napját. Délután 5 órakor lampionos menetben vonultak ki az egyesület helyiségéből Nagy Sándor emléktáblájához, ahol *Óváry* Gyula beszélt. Innen *Rulikovszky* sírjához mentek s itt *Varga* Gyula méltatta a vértanu emlékét.

Mindkét helyen az egyesület dalárdája hazafias dalokat adott elő *Gerencsér* József karmester vezénylete mellett.

A *nagyvárad színtársulat tagjai* is lerótták a kegyelet adóját *Rónay* Gyula, a nagy tragikus, *Sándorffy*, a magyar színészet maececiásának siremlékénél s *Szigligeti* Ede emléktáblájánál. A két elsőnél *Peterdy* Sándor tartott magas szárnyalásu, remek beszédet, *Szigligeti* emlékének pedig *Könyves* Jenő. Mind a három emléket szép babérszörnyvel díszítették fel.

TAJÉKOZTATO.

November 3. A kath. kör választmányának ülése este fél 6 órakor.
Nov. 4. Szigligeti-Társaság felolvasó ülése a jogakadémia dísztermében.
November 5. Tiszti főszemle a várban.

* **Uj kanonokok.** Ő Felsége a királya pécsi székeskáptalanhoz *Kelemen* László kurdi esperes-plebánost mester kanonokká, *Wajdits* Gyula papnevelő intézeti lelkiigazgatót pedig tiszteletbeli kanonokká nevezte ki.

* **Molnár apát utódja.** Hétfőn d. u. 3 órakor *Farkas* Géza városi tanácsos elnökle mellett a patronátusi közgyűlés megtartotta plebános-választási aktusát, melyen *Kutschera* József budapesti s. lelkész az egyházi asketikus irodalom és egyházi zene kiváló művelője egyhangulag Komárom sz. kir. város kegyurasága alatt lévő plebániára plebánossá megválasztott.

* **Beöthy Algernon meghalt.** Meghalt a ház humoristája, akit csak most, halála után nevez mindenki a maga nevében *Beöthy* Algernonnak; eddig csak *Aldzsinnak* hívták.

A humor, a jókedv volt éltető eleme, melyet éde- atyjától, *Beöthy* Lászlótól, az ötvenes évek kitűnő humoristájától örökölt. Nagy-Márján született 1839-ben. Miután Budapesten elvégezte a jogot, 1861-ben biharvármegyei szolgabíró lett, de a rövid alkotmányos élet után lemondott állásáról. 1868—69. Bihar megye főjegyzője volt. 1869-ben balpárti programmal fellépett *Berettyó-Ujfaluban* képviselőjelöltnek, de az öreg *Csanády* Sándor bátyánkkal szemben elbukott. 1875-ben a hosszupályii, majd a

versezi és szász-sebesi, 1884-ben és 1892-ben az ugrai kerületet képviselte. 1896-ban Ugra helyett *Belényes* választotta meg képviselőjének. Egyike volt a ház legrégebb jegyzőinek 1891-ig, a mikor a jegyzői tisztről leköszönt.

Tisza Kálmánnak különösen kedves embere volt; ő is azért szerette meg, a miért az egész t. Ház kedvelte: kifogyhatlan magyaros humoráért, kitűnő élezeiért. Nem igen volt szónok, de egy-egy szellemes mondása többet ért egy óras beszédnél.

Halála híre váratlanul jött. *Beöthy* Pál cseffai főszolgabíró tegnap a következő sürgönyt küldötte a képviselőházba:

„Atyám Beöthy Algernon ma reggel fél négykor meghalt.”

Nagyváradra délelőtt érkezett a halál híre, mely városszerte őszinte részvétet keltett. A biharmegyei kaszinó kitűzte a híre a gyászlobogót.

* **Kitűnő birói vizsga.** *Schiller* József, a nagyvárad kir. törvényszék egyik legszorgalmasabb aljegyzője a birói vizsgálatot Budapesten kitüntetéssel tette le.

* **Műének a Szt. László-templomban.** *Somolík* Emma, a nagyvárad színház gondnokának bájos leánya, vasárnap d. e. a 11 órai szent misén egy igen szép éneket adott elő: a megzenésített Miatyánkot. A mély érzéssel és kiváló művészettel ellátott gyönyörű ének nagy hatást tett a jelen voltakra.

* **Milán király elutazása.** Egyik helyi lap téves értesülések alapján azt írta, hogy Milán király még e hét folyamán be fog rándulni Nagyváradra Magaslakról, — hol *Zichy* Jenő gróf vendége, — egy színházi előadás megtekintésére. Ezzel szemben budapesti tudósítónk jelenti, hogy az ex- király tegnap Budapestről, miután a nemzeti kaszinóban megebédelt, délután 2 órakor elutazott Bécsbe. — Onnan Párisba megy és csak januárban tér vissza fővárosunkba.

* **Baross Gábor emlékezete.** A néhai vasminiszternek, *Baross* Gábornak emlékét kegyelettel ünnepelték meg tegnap, halottak napján, az egyetemi templomban. A gyászmisét reggel 9 órakor *Krizsán* Mihály pápai kamarás, szemnáriuma aligazgató mondotta, teljes segédlettel. A gyászszertartáson jelen voltak a család tagjain kívül a kereskedelmi miniszterium főbb tisztviselői és az elhunynak igen számos tisztelője, kik zsufolásig töltötték meg a templom hajóját.

* **Szerencsétlenül járt munkás.** *Kocsor* Flórián, a Moskovits-gyár egyik napszamosa szemet szállított kocsiu tegnapelőtt délután ugy 3 óra tájban a vasutól a szeszgyár kazánházához. A kocsiu, mely elé bivalyok voltak fogva, még két napszamos emberült. Már közel voltak a kazán házhoz, a midőn a szekér egy az utban lévő karóban erősen megdökkent, s a rajta ülő *Kocsor* leesett, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a nehéz kocsi utolsó kereke a derekán ment keresztül. A félholt embert az Irgalmasok kórházába szállították be, hol *Falaky* rendőrfogalmazó kihallgatta.

* **Papp Béláék.** A testvérgyilkos dzsentri-nek már küszöbön álló akasztásáról adott hírt a napokban egy-két újság, irván, hogy *Bali* Mihály hóhér két pribékjével napokkal előbb már Szatmárra érkezett, hogy ott megtegye az akasztáshoz szükséges előkészületeket. Ezzel szemben tény az, hogy *Bali* Mihály most is betegen fekszik Budapesten s idő kell hozzá, míg teljesen felgyógyul.

Papp Béláról, a szatmári testvérgyilkosról azonban az a hír érkezik Szatmárról, hogy soha annyira ideges, izgatott és nyugtalan nem volt, mint az utóbbi napokban. Enni is ritkán eszik s akkor is nagyon keveset. A szemei teljesen

beestek, telt arcza is soványabb lett. Folyton sir.

A börtönfelügyelő megkérdezte:

— Mi lelte Papp Béla? Miért sir folyton?

— Nem bizom már abban, hogy innen valaha szabadulhassak. — A fiamat nagyon szeretném látni. Talán megengednék, ha kérésem, hogy itt találkozhassam vele, de nem akarom, hogy valaha visszaemlékezék arra a pillanatra, a mikor börtönben látta az édes apját. Pedig ha itt látnám — zokogta Papp Béla — megváltás lenne rám nézve: megrepedne a szívem.

Papp Bélát megnyugtatták, hogy kérvénye már illetékes helyen van s bízzék a kegyelemben. Az óta az a tudat, hogy még kegyelmet nyerhet, egy kis nyugalommal tölti el.

Zsoldics Mihály, a vén paraszt, megadással viseli sorsát és erősen bízik a kegyelemben. A kegyelemkérő iratok a napokban érkeztek fel a kabinetirodába.

* **Egy protestáns prédikátor katholizálása.** Katholikus hitre tért nemrégén Norvégiában *Krogh-Tonning* dr., protestáns pásztor, ki az országban a legtudományosabb theologus hírében áll. Ez a megtérés nagy feltűnést keltett a protestánsok között s egy protestáns lap a következő megjegyzést fűzi a tényhez: „Amennyire tudjuk, a reformáció óta nem történt meg az, hogy egy férfi aki egyházunkban (a Luther-féle felekezet) oly tekintélyes állást foglalt el, a katolikus egyházba tért volna át

* **Meghalt a halottak ünnepén.** Halottak estéjén, mikor mindenki elzarándokolt a drága halottja sírához, hogy mécses gyújtva áldozzon kedves emlékének, s újból megsirassa, az olaszii temetőben végzetes tragédia játszódott le.

Zimmermann Rozália urnő szintén kiment a temetőbe, hogy kedves halottját meglátogassa, utóljára... A gyászborult hölgy sokáig zokogott a sírnál, a mikor egyszerre eszméletlenül összerogyott. A kíséretében levők rögtön kocsira vitték és a lakására szállították. Azonban minden gondos ápolás dacára nem tért eszméletéhez és még az este meghalt. Elment ő is kedves halottai után a csendes hazába, hogy kipihenje hosszú élete fáradalmait.

Az elhunytban *Hlatky* Endre ügyvéd magyennjét gyászolja.

A gyászborult rokonok a következő gyászjelentést adták ki:

Hlatky Endre és Schweiger Bertalané szül. Hlatky Amália fájdalommal tudatják nagy-nénjük *Zimmermann* Rozáliának f. évi november 1-ső napján este 7 órakor, életének 78-ik évében történt váratlan elhunytát. A megboldogult halotti földi maradványai f. hó 3-ik napján d. e. 11 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint Uri-utcza 685. számú háznál beszenteltetni és a várad-olaszi-i sírkertben örök nyugalomra helyezni. Nagyváradon, 1900. november 2. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Dráma egy hirdetésből.** Egy szentpétersvári napilap apró hirdetései közt a következő apró hirdetés jelent meg:

„*J. F. Ezentul is* olyan leszek hozzád, mint eddig voltam. Gyere rögtön ide, vagy sürgönyözd meg a czimedet. M. O.—skaja.”

Néhány nappal később ugyanabban az újágban, gyászkeret alatt egy bizonyos F. ur tudatta rokonaival, barátaival és ismerőseivel, hogy fia, J. F. hirtelen meghalt. E két hirdetés mögött egy szerelmi dráma rejtezik, amelyhez hasonló csak is Oroszországban képzelhető el, ahol még az apró hirdetés is a cenzurának van alávetve. J. F. vőlegénye volt O. M. kisasszonynak. Az eljegyzést azonban felbontotta, minthogy azt hitte hogy féltékenységre oka van. A két szerelmes egy heves jelenet után vált

el egymástól. Néhány hónap telt el. J. F. külföldön keresett enyhülést, de megnyugvás helyett, szívét lelkifurdalások lepték meg. Alázatos levelet irt O. M. kisasszonynak, bocsánatot kért tőle és könyörgött neki, hogy egy bizonyos lap apró hirdetései közt feleljen. A fiatal leány szívesen megbocsájtotta a sértést, rögtön a lap kiadóhivatalába sietett és felakarta adni a hirdetését. De ott azt mondták, hasonló hirdetések közzétételét nem engedi meg a cenzura. Hiába kért, könyörgött, semmit se használt. Összeszaladgálta a különböző hatóságok irodáit és nagysokára talált olyan érző szívre, amelyet meghatott a fiatal leány kétségbeesése. Napok teltek el, míg hirdetés végre megjelent. De ekkor már késő volt, mert a bűnbánó ifju félremagyarázta a hosszas hallgatást és — föbelötte magát.

* **A huszár halála.** Tegnap reggel 5 óra tájban a budapesti rendőr-örjárat a Ferenc József-laktanya mellett vezető sinek között egy közhuszár holttestére talált. A szerencsétlen embernek egész testét összeroncsoolta a vonat. A rendőri és katonai hatóság által vezetett vizsgálat megállapította, hogy az illető *Hajdu* Sándor 16-ik huszárezredbeli regruta, a ki öngyilkossági szándékkal vetette magát a vonat kerekei alá. Bevitték a XVI. számú helyőrségi kórház halottas házába.

* **Sikkasztó főhadnagy.** J. V. főhadnagyt 8000 korona elsikkasztása miatt Kolozsvárott letartóztatták. A főhadnagy bevallotta, hogy a rábizott élelmezési pénzeket elsikkasztotta.

* **Rejtélyes támadó.** *Hegyköz-Ujlakon* a mult hó 30-ról 31-re forduló éjjelen *Fodor* Sándor gazdaember észrevette, hogy a háza előtt valaki már jóideje járkál s közben egy-egy szál gyufát meggyújt. Azt gondolván, hogy az illető a házat talán fel akarja gyújtani, rémülten rohant ki az utcára. Odakinn azonban nem látott senkit, mert koromsötétség volt. A mint vizsgálódik, hirtelen oly erős ütést kapott a fejére, hogy rögtön összeesett. Eszméletlenül állapotban szállították be a vármegyei kórházba. A csendőrség a rejtélyes ügyben megindította a nyomozást.

* **Milyen lesz az új divat.** Mindenütt készülnek a téli évadra, de legfőképpen Párisban, a par excellence divaturalkodók és uralkodónők váróságában. Az utcákon már látni lehet itt-ott a boákat, egyelőre még csak könnyedén a vállra vetve, mert hideg még sincs! Ritkábbak már a prémkabátok s helyüket nagy, meleg gallérok foglalják el. A szörme egyhangúságát csipke és bársony díszítés csökkenti. Az évad újdonságát a sirályok szárny és farktollaiból összerakott nagy gallérok képezik, melyeknek a vállán, mint egy puha, meleg fészekben még egy kis madárka is gubbaszt. A kalapok nagyobbak lettek a nyár óta s ugy látszik, hogy a lapos tetejű, egyik oldalon felhajtott karimájú modelleket kedvelik leginkább. Sok virágot, csipkét és bársonyt használnak dísznek, de annál kedvesebb szalagot. Az „*Aiglon*” előadásából új életre ébredt Napoleon kultuszának késői hajtása az a selyembuz, melyet egy leleményes szabó készített. Halavány selyem alapba babérkoszorúknak szöve. Az őv hasonló színű selyemből készült, csattját, egy bronzkoszoru képezi, közepén a császári sassal.

A nagyvárad vár története.

(Kivonat egy nagyobb munkából.)

(Folytatás.)

A kurucz sereg Váradhoz érve az említett tapaszos palánk kapuját fejszével verte be s a kerítésen belül talált ráczokat levagdalta.

1704-ben a kuruczok a *Bihar melletti Földvárban* szálltak táborba. A várad vár őrsége őket bekerítette. Január 8-án kartácsal követte s mindig közelebb szorítva a gyűrűt, a Földvár sánczában ülette, vágatta, égette. A kik magukat a vonalon átvágták és elfutottak, azokat üldözöbe vették s a futóknak segélyt nyújtó *Vajda* és *Fellegyháza* községeket felégették.

1704. január 17-én *Boné* tábornok a vá-

radi várba igyekező Ráczokat *Belényesnél* megrohanja, szétveri. Tíz lobogót, két tarackgyut és egy nagyobb várágyut vesz el tőlük s küld Rákócynak diadalmi jelvényül.

1704-ben, a város népe a kuruczokhoz kezdett hajlani. A káptalan a császár-párton volt. A polgárság két tagja követségbe ment II. Rákóczy Ferenczhez szabadalom levélért. Azt meg is kapták, haza is hozták. Hanem a mikor a káptalan udvarbírója előtt felmutatták, az a pecsétet összetörte a két követet pedig hatalmasan, (különösen Nádasdi uramat) megbotoztatta.

1710-ben a *pestis* dult Nagyváradon és Biharmegyében, valamint az egész országban. Alig maradt ember Nagyváradon s még sok idő múlva találtak a város környékén temetetlen halottat. — Nagyon sokan voltak a kiknek senki se borult a koporsójára.

1711-ben a *pestis* duló hatása folytán *Károlyi* Sándor letette a fegyvert Pálffy előtt. Megszűnt a kurucz harc.

1713. febr. 11. állította össze *Szabó* János percceptor a város számadását, hogy azt a várparancsnoknak bemutassa, a mit az nyomban helyben hagyott. (És nem huzódott oly soká mint a nagyvárad színház, — villamos vasut-ügy.)

A legtöbb adót fizette 1713-ban *Szemere* Márton = 11 frt. 22 dénárt; második *Virilis* volt *Egerszegi* Ferencz 10 forint 20 dénárral. — A város évi bevétele volt 568; az évi kiadás 590 frt. 72 dénár. Tehát kétszáz év előtt is *óriási deficittel* zárta le az akkori Ragány János a város számadásait.

Az adósok nevének elemzése mutatja, hogy magyar, német, görög, rácz, oláh fajokhoz tartozott Árpád apánk itt élő ivadéka.

Az 1714-ik évi összeírás szerint, nov. 28-án, 162 ház, ugyanannyi háztulajdonos és 21 lakó volt Nagyváradon.

1716-ban felállították a nagyvárad-ujvárosi plebániát, első plebános *Görgey* István kanonok lett. Ugyanekkor kezdte *Csáky* Imre gróf püspök a káptalannal együtt építeni a mostani *Szent László* templomot, mely 1780-ig székes egyház is volt.

1716-ban magyarul, később latinul vitték a hivatalos levelezéseket. A katonaság németül levelezett úgy a magánosokkal, mint a hatósággal.

1720-ban is, csak 216 polgára volt a városnak a mi eléggé mutatja, mily bizalmatlan volt az emberiség Nagyvárad iránt. — Hova lett a János király fővárosa. Hova lett a római polgárral büszkeségben versenyző hatvanezer polgára!

Isten! Isten! Ki nem versz bottal!

(Folyt. köv.)

IRODALOM.

Katholikus Szemle. A kitűnő folyóirat novemberi füzeté következő tartalommal jelent meg: *Egmard* atya, *Zichy* Nándor gróftól. A nőemancipáció, *Vetési* Józseftől. — Hogyan beszéltek eleink? *Giesswein* Sándortól. — Londoni képek, *Kubinyi* Viktortól. — Az olvasó, költemény *Rézbányay* Józseftől. — Az első bál, spanyol elbeszélés. — *Valle di Pompai*, *Köszeghy* Mihálytól. — Könyvismertetések és bírálatok. — A Kath. Szemle megjelen évenként tizszer; a *Szent István-Társulat* tagjai évi illetményben, nem tagok 10 korona előfizetési árért kapják. Megrendelhető Budapesten, VIII. Szentkirályi-u. 28. sz.

Könyv a kiskereskedőkről. Dr. *Adorján* Ármin ügyvéd, a kiskereskedőnek társulatának titkára, kiknek eddigi működése e téren már eredményeket mutat fel, most könyvet ír a kiskereskedőkről, kiknek ügyeit bajait igen jól ismeri. A könyv célja első sorban magukat a kiskereskedőket felrázni közönyükből azután ismertette a nehéz és küzdelmes életüket felhívni a kormány, a hatóságok és a társadalom figyelmét azokra a visszaállapotokra, melyek közt e kis emberek szynlődnék és egyuttal orvosiást kérni részükre. Mivel e mű első e téren és az országban mintegy 70000 kiskereskedő van, a könyv remélhetőleg

élénk érdeklődést fog keltni. Ára 1 korona lesz. Megrendelhető a *»Kiskereskedők Lapja«* kiadóhivatalában, Nagyváradon.

TANUGY.

Az állami kisdudóvoda felügyelő bizottsága *Sipos* Árpád elnöke alatt ma d. e. 11 órakor a városháza tanácstermében gyűlést tart.

ZENE és MŰVESZET.

A »Zenélő Magyarország« zongora és hegedű zenemű folyóirat megjelent XXI-ik füzeté a következő szép s értékes zenemű-ujdonságokat közli: I. *»Álom volt a mi szerelmünk«* népdal. II. *Lányi* Ernő *»Elegiáját«* *Greizinger* Iván emlékére. III. Dr. *Potsátkó Géza*, *»Crème Cileste«* Polka française-ját. IV. *»Got save the Guen«* angol nemzeti himnusz 4 kézre. Ily gazdag tartalommal jelenik meg a *»Zenélő Magyarország«* minden füzeté. Évenként 24 füzet, minden füzet 10—10 oldal tartalommal a legjobban megválasztott kiváló sikerű ujdonságokból összeállítva. Előfizetési ára egész évre 242 oldal tartalomra 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona. Egyes számok ára 60 fillér. Előfizethetni a most folyó IV. évfolyamra a *»Zenélő Magyarország«* (*Klökner* Ede) zeneműkiadóhivatalában Budapesten, VI. ker. Csengery-u. 62. a szám, honnan jegyzéket ingyen s bérmentve küldenek.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: *Kertészleány.* (Örley Flóra fellépte.)

Vasárnap:) d. u.: *Eabszem Jankó.*
) este: *Falu rossza.*

A mai repris. Ma kerül színre *Lecoque* bájos operettje: a *Kertészleány*, melynek cím-szerepében először lép föl új színpadunkon a nagyváradiai kedves ismerőse: *Örley* Flóra. Az operett főbb szerepeit *Lányi* Edith, *Pintér* Imre, *Nyáray* Antal, *Bérczy* Gyula és *Perényi* József játssza.

A legközelebbi operett ujdonság. A jövő héten kerül bemutatásra a *Kis szökevény*, a nagy sikert ért, pompás táncokkal teleszt, kedves muzsikájú operett, melyre különös gondot készült az énekes személyzet. A nagyérdéki darabhoz új, fényes díszleteket készített a színház igazgatósága.

Rózsahegy a Nemzeti Színház-nál, *Rózsahegy* Kálmán, ki a nagyvárad színházlátogató közönségnek itteni működése alatt kedvence volt, mint tudósítónk telefonon jelenti, a Nemzeti Színházhoz szerződött. Minthogy azonban betegsége gátolja, hogy mostanában felléphessen, két havi szabadságot kapott.

Falu rossza. Vasárnap este *Tóth* Ede régi, gyönyörű népszínművét, a *»Falu rossza«* újítja föl a Szigligeti-színház igazgatósága, mely tudvalevően elhatározta, hogy a magyar klaszikusok remekeit, kiválóan gondos előadásban sorra színrehozza a szezon folyamán. Szigligeti, *Csepreghy*, *Kisfaludy*, *Jókai* műveiből már is folynak az előkészületek. A vasárnap esti előadás érdekességét fokozza, hogy finum *Rózi* szerepét *Örley* Flóra fogja játszani, *Bátki* Ter-

csit *Pintérné* Szép *Olga*, *Boriskát* *Erdélyiné* *Kovács* *Mariska*, *Göndör* *Sándort* *Pintér* *Imre* s *Gonosz* *Pistát* *Bérczy* *Gyula* ábrázolja. Vasárnap délután a már ismert szereposztással *»Eabszem Jankó«* kerül színre fél helyárrakkal.

A bécsi cenzura és a Napoleon öcsém. *Guthi* *Soma* és *Rákosi* *Viktornak* *Napoleon öcsém* című bohózatát, amely most került színre Nagyváradon a bécsi Józsefvárosi Színház megszerezte előadásra s mint az évad egyik első ujdonságát akarta közönségének bemutatni, — ha közbe nem jön az ökvetlenkedő bécsi cenzura. A magyar bohózat egyik szerzője, *Guthi* *Soma* ugyanis a napokban levelet kapott attól a bécsi színházi ügynökségtől, amely a darabot külföldi bizományba vette s az ügynökség ebben a levelében azt írja, hogy a bécsi cenzura rettenetes módon keresztül-kasul huzgálta a darabot, ugyanarra, hogy annak bécsi előadása kérdésessé vált. Közel negyven helyen törölt a cenzura s éppen olyan részeket, mondásokat, amelyekben a darab csattanói vannak, ami csak nagyon természetes, ha a bécsi cenzura töréseivel, most a bohózat német átdolgozójához (aki különben született magyar ember) került vissza azzal a feladattal, hogy a cenzura által törölt csattanókat másokkal helyettesítse. Reméljük, hogy lesz benne annyi szellem és azzal tréfálja meg a bécsi cenzor urakat, hogy az odaveszett csattanók helyett még jobbakat talál s a mulatságos *Guthi-Rákosi*-darab a cenzura agyarkodása ellenére is, színre kerül Bécsben.

MULATSÁG.

A velencei »Népkör« felolvasó estélye. Ma nyitják meg a téli szezont Várad-Velenczén azokkal a népszerű felolvasásokkal, melyeket oly élénken látogat évek óta nemcsak ezen, de a többi városrész lakossága is s a melyekért oly nagy elismerés illeti meg a dérék egylet vezetőségét. A mai estély műsora is változatos és tapintattal van összeválogatva. A szereplők *Ady* *Endre*, a jó tollú hírlapíró, a ki humoros felolvasást tart továbbá *Varga* *Laura* k. a., a ki a nőemancipációról fog előadást tartani női szempontból. Ezen két számon kívül lesz egy szavalat, vagy monológ, melyet szintársulatunk egyik női tagja ad elő, végül pedig egy zenei darab. A kedélyességéről híres estély táncmulatságban nyer folytatást és befejezést másnap reggel.

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Franziából fordította: K—ő.

80.

Sápadtam, szakál nélkül, lázasan égő szemekkel, fején a nagy szőrsapkával visszatartóan nézett ki. Félrefordította fejét és egy neme a rémületnek vett rajta erőt, egész testében remegett s alig tudott a lábán állani.

— Lesz-e bátorságom az egészet véghez vinni? kérdezte magától. — Kell lenni!

Az ingaóra tized ütött. *Ledoux* nagy erőfeszítéssel lebozsátkozott az ablakon, melyet maga után betett. Lábuhegyén lopózott a hátsó kertajtóig, kiment és az erdőfelé tartott.

Nagyon sötét volt, az égboltot sűrű fellegek borították, csak néha tűnt elő a hasadékokon egy-egy holdsugár. *Ledoux* csaknem tapogatózva haladt, az erdőben, melyet jól ismert, úgy, hogy rövid idő múlva megtalálta a bokrot, mely alatt a holttestet hagyta.

Remegve állott meg.

Azután összeszedve magát lehajolt és négykézláb csuszva tapogatózott a bokor alján.

Kereste a holttestet, de nem találta!

Egyszerre mikor egyik kezét előrenyújtotta, valami nedves, hideg tárgyat érintett.

A hold ekkor éppen előbújt a felhők mögül és élesen megvilágította a helyet. *Ledoux*

a holttest előtt térdelt. Megfogta a halottat és válaire akarta emelni, de a test nehéz volt, Ledoux ereje pedig már nagyon ki volt merülve: leejtette. Többbizben megpróbálkozott, de hiába.

Ekkor leirhatatlan jelenet következett. Ledoux kétségbeesésében csaknem megőrülve isszonyu erővel megragadta a holttestet, karjai közé kapta és futva távozott.

Ezen hely alig volt ötszáz méternyire a jegyző kertjétől, de ez végtelen távolságnak tetszett most előtte. Az októberi hideg éjszaka daczára verejték csorgott homlokáról, lihegett, lábai roskadoztak s minden perczen azt hitte, hogy összerogyik. Csak a félelem tartotta fenn mert tudta, hogy ha elesik, képtelen lesz a testet mégjegyszer fölemelni.

Végre elérkezett a kertajtóhoz, behatolt szobája ablakához ment és a halottat hozzászában neki támasztotta a falnak. A test egészen merev volt, tehát állva maradt. Ledoux felmászott az ablakba s óriási erőfeszítéssel bevonszolta a holttestet a szobába.

A nélkül, hogy egy pillanatot is pihe-nésre vesztegetett volna, gyorsan levetkőztette a halottat és saját ruháját adta rá.

(vége köv.)

Igazságszolgáltatás.

Elítélt uzsorás. Rosenfeld József poklosteleki regále-bérlő magas kamat mellett segítette ki polgártársait pénzzavarukból. Egyszer azonban rajta vesztett az ügyleten, mert két poklosteleki gazda, névszerint Szabó Imre és Oláh Gábor feljelentették a nagy szívű hitelezőt; az igaz, hogy már csak akkor, mikor teljesen tönkretette őket.

A nagyváradi kir. ügyészség uzsora vétsége miatt vád alá helyezte a poklosteleki bankárt s bűntudatában tegnap tartották meg a végtárgyalást a kir. törvényszéken. Vádlott ugyan tagadta, hogy 5 uzsorára kölcsönözött volna, de a tárgyalás folyamán bebizonyult, hogy a két paraszt gazdának eluszott a vagyona 200 frt kölcsön fejében.

A kir. törvényszék a nemes szívű adakozó Rosenfeld Józsefet uzsora vétségében bűnösnek mondta ki, s 2 havi fogházra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte. Ugy az ügyész, mint vádlott felebbezték.

TAVIRATOK

A kormány lemond.

Bécs, nov. 2. (Saj. tud. táv.) A két kormány között a bosnyák vasutak ügyében nem jött létre megállapodás. A tanácskozásokat Budapesten folytatják, s ha itt sem sikerül megegyezni, valószínű, hogy mindkét kormány beadja lemondását.

Leégett butorgyár.

Bécs, nov. 2. (Saját tud. távirata.) Albert udvari szállító butorgyárában ma nagy tűz ütött ki. A felhalmazott áruk mint ott égtek, köztük a trónörökös nejének, Chotek grófnőnek most készített butorai is.

Halottak napja Bécsben.

Bécs, nov. 2. (Saját tud. táv.) Ó Felsége ma reggel 8 órakor a kapuczinusok sirboltjába ment és csöndes imát mondott Erzsébet királyné, Rudolf trónörökös és Ó Felsége szülei, Ferencz Károly főherceg és Zsófia főhercegnő koporsójánál. Reggel 9 órakor a kapuczinusok kápolnájában gyászmise volt az uralkodóház elhunyt tagjaiért.

Tanbetyárok és sajtóbanditák.

Budapest, november 2. (Saját tud. táv.) A Magyar tanítók országos bizott-

sága ma délelőtt ülést tartott, melyen a Pesti Hirlap támadásával foglalkozott. Gábel Jakab heves beszédben »sajtóbanditáknak« nevezte Tóth Bélát és Kozma Andort s indítványozta, hogy szólítsák fel a szerkesztőségeket, hogy bocsássák el kötelekükből.

Többen sajtópert követeltek. Végre kimondták, hogy a testi fenytéket elítélik, de visszautasítják az általánosságban a tanítók ellen intézett, minősítellen támadásokat.

Lakits Vendel elnök ezzel bezárta az ülést.

Tuan herceg szökése.

London, nov. 2. (Saj. tud. táv.) A Standardnak jelentik Sanghaiból 31-iki kelettel: Egy szingafui hivatalos kínai távirat az jelenti, hogy Tuan herceg budhista szerzetesnek öltözve Mongolországba szökött és a lámákhoz akar csatlakozni. Ugyancsak Sanghaiból jelentik a lapoknak október 30-áról: Tegnap a szent város faláról rálóttek két amerikai tisztre. A tiszteknek nem történt bajuk. A támadók megszöktek.

A transzváli magyarok itthon.

Budapest, nov. 2. (Saj. tud. táv.) A transzválba elvándorolt magyarok, Luzsinszky Felix, Péchy Tibor és Simon Vilmos ma Triesztből Budapestre érkeztek. A bür ruházatot viselő magyarok élénk feltűnést keltettek.

Budapest, nov. 2. (Saj. tud. táv.) A Transzválból visszatérő magyarok tizenegyen vannak. Ugy mondják, hogy köztük van Aczél bárónak a fia is, a ki most nemrégiben eltűnt. Egy Szigethy nevű volt főhednagy, ki szintén részt vett a háboruban, a csataterén maradt halva.

Vilma királynő esküvője.

Amsterdam, nov. 2. (Saját tud. távirata.) A Handelsbladet jelentése szerint Vilma királynő esküvője február második felében lesz. Hágai információk szerint azonban az esküvő napja még nincs kitűzve.

A szultán táviratai.

Konstantinápoly, nov. 2. (Saj. tud. táv.) A szultán táviratot intézett a német császárhoz, a melyben örömeinek ad kifejezést a fölött, hogy a császár gyermekeinek küldött ajándékai megnyerték tetszésüket s egyuttal újra biztosítja a császárt változatlan barátságáról. Viktória királynő köszönetet mondott a szultánnak a schleswig-holsteini herceg halála alkalmából küldött részvétvtáviratért.

Az angol kabinetváltozás.

London, nov. 2. (Saj. tud. táv.) A sajtó a Daily Telegraph kivételével nem mutat lelkesedést a kabinetben történt változások fölött. Azok a lapok is, a melyek a kinevezéseket pártolják, csak föltételes vagy hűvös dicsérettel adóznak nekik. Leginkább még Brodrick kinevezését helyeslik.

KOZGAZDASAG.

Kelch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Határídők.

Budapest, nov. 2.

Buza októberre	—	—	—	—	—
Buza áprilisra	—	—	—	—	7.74
Tengeri	—	—	—	—	5.04

Rozs ápr.	—	—	—	—	—	7.24
Zab ápr.	—	—	—	—	—	5.54
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	—	—	—

Értéktőzsde.

Budapest, nov. 2.

Oszták hitel	—	—	—	—	—	653
Magyar hitel	—	—	—	—	—	650.50
Allamvasut	—	—	—	—	—	657
Rimamurányi	—	—	—	—	—	497
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	432
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. nov. 2-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	95.75
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	90.25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/0%	—	—	—	—	—	99.50
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/0%	—	—	—	—	—	98
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	96.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	92.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	98.60
Horváth-szlávonföldtehermentési kötvény	—	—	—	—	—	92.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	163.50
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	—	138.50
Oszták járdék papírban	—	—	—	—	—	96.80
Oszták járdék ezüstben	—	—	—	—	—	96.80
Oszták járdék aranyban	—	—	—	—	—	95
Oszták kora a járdék	—	—	—	—	—	97.50
Oszták államsorsjegyek	—	—	—	—	—	182
Oszták magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	16.90
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	656
Oszták hitelintézet részevény	—	—	—	—	—	658
Párisi vista	—	—	—	—	—	95.90
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	—	19.24
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	117.65
London vista	—	—	—	—	—	240.65
20 márkás arany	—	—	—	—	—	23.59

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 20.

Idénybérlet 18 sz

Nagyváradon, szombaton, 1900. nov. 3-án:

Kertészleány.

Nagy operette.

S Z E M É L Y E K :

A király	—	—	—	Nyáray Antal
Mikaela, leánya	—	—	—	Örlei Flóra
Donna Skolasztika de Bellast-rasz Camarera major	—	—	—	Erdei Berta
Gaetan, Madera hercege	—	—	—	Pintér Imre
Don Moszkitosz, a pattantusok ezredese	—	—	—	Bérczi Gyula
Molaresz, katona	—	—	—	Perényi József
Jozefa, menyasszonya	—	—	—	Lányi Edith
Baldemeró, tizedes	—	—	—	Rákossy Gáspár
Anita, kertészleány	—	—	—	K. Biró Anna

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsólye 1 frt 50 kr. Körzék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzsek 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Színházi látosövek a ruhatárnál kaphatók bérbe, ára 30 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, nov. 4-én:

délután 3 órakor fél helyárrakkal

BABSZEM JANKÓ,

Látványos tündérrege.

este 7 órakor rendes helyárrakkal:

A falurossza.

Népszinmű.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy
üzletemet, a mely

HUZELLA M.

czég alatt 1839. év óta Ujvároson a Szent László-téren állott fenn — Olasziba

— a városi bazár-épületbe, —

— **Fő-utcza és Apácza-utcza sarkán** — helyeztem át és
november 5-én a nagyérdemű közönség rendelkezésére megnyitom.

Teljes tisztelettel

Huzella M.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apácza-utcza 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hirlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos áruk mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
napotárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.